

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA” IEȘE ÎN FIECARE ȚI.

Pe unu an 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și străinătate:

Pe an 40 fr., pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

O seriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrierile nefrancoate nu se primesc. — Manuscrise nu se retrămit.

N° 114.

Mercuri, 21 Maiu (2 Iunie).

1886.

Din cauza S-telor srbători de Mercuri și Joliarului nu va apăre până Vineri.

Manifestațiunile din Austria și pressa maghiară.

BrașovŪ, 20 Maiu 1886.

Era de prevădută că cuvintele rostite de comitele Belcredi și aplausele demonstrative ale Seniorilor austriaci, vor produce un adencu resentimentu în pressa unghurească.

Acestei manifestațiuni pentru armata comună c. r. i-a premersu o altă manifestațiune însemnată din partea generalisimului armatei, a Înălțimei Sale *archiducelui Albrecht*, care în călătoria sa de inspecțiune prin Bosnia a rostitu cu ocaziunea unui prânđu datu în onorea ofițierilor următorulu toastu foarte semnificativ:

„In sănătatea Majestății Sale a preainaltului și preaiubitului nostru domn! Să trăiească! Va servi de siguru spre deosebită mulțămire Majestății Sale a primu raportu despre escelentulu spiritiu, de care e însuflețitu corpulu alu 15-lea, despre escelenta stare a trupelor, cari, ca antegardă a culturii din patriă, au creatu și voru crea încă adevărate opere romane cu statornicia și devotamentu. Alu 15-lea corpă de armată reînnoindu-se în schimbă continuu din tôte celelalte corpuri și cu tôte astea însuflețitu fiindu, ca unu întregu compactu, de unulu și același spiritiu, arată în micu ceea ce constituie din întreaga armată ces. reg. unu corpă nescudibilu. Fii tuturoră popórelor rivalisându în fidelitate, devotamentu și zelü în serviciu se sântu ca frați, uniți sub stégulü împărătescu galbenü-negru. Invitându-vă a ciocni păharele în sănătatea bravulu corpă alu 15-lea și a comandantulu său cavalerescu, care îi premerge cu esemplulu, a bărbatulu care cultivă virtuțile adevăratu militare, voimü să cuprindemü în toastulu nostru pe toți camarazi nostri din întreaga armată a monarchiei.”

Acestu toastu alu archiducelui Albrecht este adusu acum în legătură cu manifestațiunea din camera Seniorilor austriaci, despre care am vorbitu în numărulu de ieri și este comentatü de pressa maghiară cu o pasiune, care nu prevestesce nici unu bine.

In fruntea tuturoră foiloră din Budapeșta străluce însă în modu caracteristicu prin limbajulu vehementu și necumpenitu însuși organulu guvernulu unghurescu, scrisu în limba germană. Pentru ca cetitorii nostri să vedă și să judece reproducemü mai josü în estrasü răspunsulu celü dä acestu organu la manifestațiunile memorate.

„Pester Lloyd” dice, că cei ce se numescü pe sine patrioți austriaci, nici să fi fostü plătiți d'a nimicü monarhia n'ar puté să procedă în altu modu. Archiducele Albrecht — adauge numita foiă, — feldmareșalü și inspectoru generalu alu armatei ține unu toastu (în Bosnia), care sună așa ca și când n'ar esista pentru archiduce cei patruzeci de ani din urmă din istoria austriacă, ca și când ar esista încă și astăzi acea armată c. r., căreia acestu mare domn i-a datü celü dintăiu la 13 Martie 1848 ordinulu d'a pușca asupra poporulu, seu ca și când amü trăi încă în acelu timpü, când Înălțimea sa c. r. — acésta s'a întemplatü cu țecce ani mai târziu — în palatulü din Buda față cu-o deputațiune, care a cerutu restabilirea constituției unghare, lovi cu mâna mănunchiulu sabiei sale pronunțându nemuritoarele cuvinte: „Asta e constituțiunea mea!”

„Cu tôte astea nu ne-am eșofatü din pricina curiosulu toastu alu archiducelui Albrecht; elü de aceea nu ne-a atinsü, pentru că scimü sigurü, că pe lângă tótă stima, ce-o are monarhulu față cu bătrânulu său consangentü, acestui din urmă i este interțisă strictü de unu șir de ani orü și ce influință asupra politice; elü pôte să facă tapagiu (larmă) d'er a strica nu pôte.”

După acésta ne mai pomenită espectorare în

contra celui mai bătränü și mai meritatü membru alu casei domnitoare, „Pester Lloyd” critică vorbirea comitelui Richard Belcredi, despre care dice că „nu scie cum s'o califice ca o prostia, ori ca o impertinență.” Vorbesce de „banda reacționară” care „n'a învățatü și n'a uitat nimicü”. Condamnä din nou purtareä „fără tactü” a generalulu lanski și dice că demonstrațiunea camerei Seniorilor din Viena este de-o sută de ori încă mai fără tactü, și mai condamnabilă. Numai cu greu a pututü Tisza liniști spiritele ațitate prin demonstrațiunea generalulu lanski, tótă autoritatea a trebuitü să și-o pună în cumpenă.

„Cine dracu a pusü pe comitele Belcredi” — continuă „P. Ll.” — „să törne erășü oleiu în focü și să dărime deodată rezultatele căștigate de prudenta și moderațiunea numitulu bărbatü de statü?”

Amenință „P. Ll.” mai departe că și Tisaiștii vorü trece încă în tabăra celorü ce combatü „spiritulu armatei” pe care ilü preamăresc dincolo. Dice apoi că Belcredi a adusu acum douăzeci de ani monarhia la marginea prăpastiei, elü a sistatü constituțiunea în Austria și a pincinutü împreună cu ceilalți că monarhia s'a incurcatü deodată într'unu rășboiu cu Prusia și cu Italia și acum totü elü este care „cu insolentă” provocă națiunea maghiară, „care singură a scăpatü monarhia” într'un timp când era să pără prin conclucarea comitelui Belcredi. De aceea acestü omü nu merită nici o cruce.

„Pester Lloyd” sfërșesce ca de obicei cu amenințări pline de îngâmfare. Mai întâiu amenință cu aceea, că erășü se vorü petrece scene pasionate în Budapeșta tocmai în urma demonstrațiunei din Reichsrath și că acum îi va fi multü mai greu guvernulu unghurescu de a susține armonia între armată și poporațiune. Dice că urmările demonstrațiunei camerei Seniorilor contra Ungariei și a guvernulu său potü avé grave urmări, după ce și așa suntü atâtea puncte negrii pe orizontulu politicü și „pôte nu peste multü o furtună devastătoare ar puté să se descarce asupra vechiulu imperiu alu Habsburgilorü.” „In Ungaria lucrurile stau neasemenatü mai bine, finesce „P. Ll.”, și celü ce crede momentulu oportunü de a ațita și acésta națiune acela sgudue bazele monarchiei și provocă o luptă care ar afla unită tótă națiunea și în care n'ar fi învingători, ci numai unu înviusü — monarhia.”

„Egyetertes” dice între altele, că adü armata comună nu mai este armata dinastiei Habsburgice, ci o instituțiune comună de statü a Austriei și a Ungariei... ea și-a pierdutü caracterulu de soldatescă — de aceea archiducele Albrecht și comitele Belcredi atacă dreptulu publicu actualü cu intențiune, când salută armata comună, ca pe o soldatescă absolutistă, ce ar sta afară de cerculu constituțiunal și naționalü. In fine pledează pentru dualismulu în armată, Ungaria să și aibă armata ei maghiară.

Pesti Naplo susține asemenea că demonstrațiunea camerei Seniorilor austriaci e îndreptată în contra dualismulu și are caracteru reacționarü. Să vedemü acum, dice acésta foiă, ce va face d-lü Tisza; elü ori va trebui să începă lupta cu mișcareä reacționară și atunci va fi de noi toți sprijinitü, ori nu va cuteza a-o purta, atunci va cădă.

Intręga pressă maghiară se ocupă de demonstrațiunea pentru armata ces. reg., a camerei Seniorilor, și tôte foile se pronunță mai multü seu mai puținü vehementü în contra „spiritulu armatei” așa cum ilü înțelegü și lü iau în apărare cei din Austria. Diarele peștane mai accentuează ca unu semnü deosebitü, că comitele Taaffe, care a fostü de față când a vorbitü Belcredi a aplaudatü viu cuvintele lui asupra „spiritulu onorei comune care își află cea mai nobilă expresiune în memoria fidelă și plină de pietate a morții eroiloră armatei”, ér după ce a terminatü Belcredi, Taaffe s'a dusü la elü și ia strinsü mâna.

Afacerea Hentzi-lanski amenință d'a avé încă nisce urmări foarte serioșe pentru relațiunile

dintre Ungaria și Austria. Se pregătesce, după cum spunü foile din capitala unghară, unu răspunsü alu parlamentulu ungharu la demonstrațiunea parlamentulu austriacu.

Niciodată ministrulu-președinte Tisza n'a avutü o pozițiune mai grea, ca acum. Tôte i-au succesü până acum spre a se ține la putere, îi va succede ore și de astădată a îmblândi spiritele, ce le-a deșteptatü politica sa în ambele emisfere ale monarchiei?

Țarul Rusiei în Moscva.

După ordinulu de Ți, ce l'a adresatü Țarul Rusiei cătră flota Mării Negre, au urmatü alte două discursuri, care au datü pricină la diferite comentări. In călătoria sa la Moscva Țarulü fü salutatü de primarulü orașulu cu următoarele cuvinte:

Representațiunea orașenescă a celui dintăiu orașü de reședință te rögă să primescä expresiunea dragostei noastre și a bucuriei ce o simțimü vedându-te. Vii la noi dinspre binecuvântatulu sudü, unde ai re'nviatü Marea Negră. Ne-a revenitü speranța și s'a întăritü credința, că crucea creștină va străluci pe biserica sfintei Sofii din Constantinopolü. Acésta cugetă și pe acésta contěză Moscva.

Er metropolitulu Ioanniky a adresatü părechei imperiale, în catedrală, între altele, următoarele cuvinte:

„Nu de plăcere ai întreprinsü tu o atâtü de lungă călătoria. Asta a sciutü Moscva, care are adü fericirea d'a vedé împlinirea uneia din dorințele testamentare cele mai ferbinti ale tale și ale poporulu rusü. Flota Pontulu, odinioară cea mai mare gloriă a Rusiei, se rechemă prin voința ta erășü la viața de mai nainte. O! ce entusiasmu umple inimile martorilorü și părtașilorü de mai nainte ai gloriei rășboinice a acelei flote.

Aceste discursuri au aflatü răsnetü în presa rusă. „Petersburgskija Wjedomosti” observă, că Moscva e vocea Rusiei în cestiuñ politica. „Novosti” dice, că popórele Orientulu nu vorü perde credința în misiunea istorică a Rusiei, că va veni o Ți, când pe Sf. Sofia va străluci crucea creștină. „Nowoje Wremja” dice, că discursurile din Moscva dovedescü, că între singuraticele clase ale poporulu și între administrațiune nu esistă nici unu contrastü. Răspunsulu Țarulu, care a Țistü că iubescce și că se bucură d'a se afla între Țidurile Moscvei în Țilele acelea în care s'a făcutü încoronarea și care îi vorü fi Țile de cea mai plăcută amintire, este unu semnü, că monarhulu cugetă ca și poporulu. Katkoff constată că Rusia e în stare de însănătoșare. Direcțiunea națională a politicei rusesce va sgudui gręua și rușinoșă dependentă a Rusiei de străinătate.

Foile oficioșe din Berlinü caută să slăbescă însemnătatea discursuriloră din Moscva. „Kreuzzeitung” din Berlinü însă crede, că atâtü ordinulu de Ți alü Țarulu cătră flotă, câtü și discursurile din Moscva suntü unu semnü că rășboiu va fi, deși nu acum momentanü, d'er cel mai târziu în primăveră anulü 1887.

Incăerările dela granițele greco-turcesce.

Foia oficioșă turcescă „Tarik” aduce interesante amărante despre încăerările dela granițe între trupele turcesce și grecesce. La Elassona, dice foia turcescă, Grecii au fostü rău bătüți de Turci. Aceștia au luatü prizonieri duoi locotenenți, șese sergenți și trei sute de ostășü. Turcii au avutü, atâtü în acésta luptă câtü și în cele cu anteposturile împrejulü Janinei, 139 morți și 129 răniți. Prizonierii greci au fostü duși la Salonicü. Se dice că perderile Greciloră suntü multü mai mari, până acum însă nu s'a pututü constata numărulu morțilorü și răniților.

Lucrurile, precum scimü, s'au potolitü, Grecii și-au retrasü armata dela granițe și parte din ea s'a demo-

bilisat. Se vorbește chiar de o înțelegere ce se va pune la cale de cele două state îndușmănite. Câtă va dura pacea și liniștea, de cumva se va pute stabilii, nu putem ști. Se vorbește însă, că e numai o amânare a războiului.

Regele Serbiei în Vranja.

În zilele trecute s'a serbat în orașul sârbesc Vranja jubileul de 50 de ani al batalionului prințului Miloș. La serbare a luat parte și regele Milan, care a ținut un discurs către trupele adunate acolo. Din acest discurs reiese, că liniștea în peninsula balcanică e numai momentană. Între altele, regele accentuă meritele principelui Miloș pentru Serbia, laudă perseverența și fidelitatea, ce a dovedit-o armata Serbiei pentru rege și tron, și în urmă își exprimă speranța, că și de aci înainte armata Serbiei va forma cea mai bună garanție pentru dezvoltarea internă și pentru siguranța misiunii Serbiei în afară, care nu s'a terminat încă. Aceste cuvinte, care au fost salutate cu mare însuflețire, se referă de bună seamă la viitoarele încercături, poate apropiate chiar, ce se vor ivi din nou în peninsula balcanică.

Espulsarea prinților francezi.

Ministrul de justiție francez Goblet a prezentat camerei legea de expulzare a prinților fostelor dinastii domnitoare. Când ministrul apărut pe tribună, o scenă furtunoasă se născu. Ministrul cetă următoarele:

În contrast cu guvernele monarchice, republica a vrut să desființeze legile de exilare a dinastierilor detronate, a permis familiilor acestora să locuiască pe pământul francez, le-a recunoscut drepturi egale cu ceilalți cetățeni și a crezut republica că va exercita o politică de moderație și de încredere (contrațiceri în dreapta) și că acelea vor răspunde prin respectarea regimului stabilit. Această așteptare ne-a înșelat. (Aplauze ironice în dreapta.) Moștenitorii acelor dinastii n'au abdicat la pretențiunile lor. (Aplauze în dreapta, larmă în stânga.) Acum câteva luni, guvernul a refuzat a lua măsurile cerute contra lor de o parte a opiniei publice. Această atitudine însă i-a încurajat la nouă provocări. (Neliniște în dreapta.) A sosit momentul să punem capăt lucrurilor, decă e vorba să nu se vatăme greu autoritatea constituției și interesele țării. (Indelungată larmă în dreapta, aplauze în stânga.)

Legea imputernicește pe guvern a espulsa de pe teritoriul francez pe membrii dinastierilor franceze; cel ce se rentorțe va fi pedepsit cu 1—5 ani închisorie. (Strigări: La Tonchin e permis să meargă?)

Desbaterea proiectului s'a cerut și s'a primit de urgență. Basly a propus, precum ni s'a telegrafat, ca averile prinților orleaniști și bonapartiști să se întrebuințeze pentru îngrijirea neputincioșilor și bătrânilor. Proiectul de lege și propunerea lui Basly s'au trimis la comisiune. Desbaterile vor fi furtunoase.

SCRILE DILEI.

În camerele din Pesta și din Viena, miniștrii de comerț au prezentat un proiect de lege, în care se dice că, deorece prin neîncheierea convenției și prin dispozițiunea opiniei publice în România va urma o stare probabil dușmănoasă între Austro-Ungaria și Ro-

mânia, în ce privește relațiunile comerciale, porumbul și meiul de proveniență sârbescă și bulgară va fi scutit de vamă la intrare în Austro-Ungaria.

—x—

Transitul prin Austro-Ungaria pentru vitele din România este interzis de la 1 Iunie n.

—x—

Societatea de lectură a studenților de la școlile române gr. or. din Brașov va da la 21 Mai st. v. 1886 în seara de S-ții Constantin și Elena o *ședință publică* în sala gimnasiunii române. Inceputul la 7 ore seara precis!

—x—

O deputațiune de *diurniști* dela judecătoria s'a prezentat la ministrul de justiție ungurească în cestiunea cunoscutei ordinațiuni prin care 600 de diurniști au fost aruncați pe drumuri. Ministrul Fabiny a desaprobat ordinațiunea, dicându că economii în buget nu trebuie să se facă reducându-se diurnele sârmănilor diurniști, ci pe alte căi. Ministrul le-a promis că va aduce o deciziune în această afacere.

—x—

Tribunalul din Solnoc a condamnat pe sub-judele cercual George Milikici din Kun-St.-Marton, pentru corupere cu bani și abuz de putere în oficiu, la 5 ani pușcăria și la 8 ani pierdere de oficiu.

—x—

Reprezentant al guvernului la esamenul de maturitate pentru liceul român din Brașov va fi trimis Dr. Ignaz Veres, profesor la liceul de stat din Sibiu.

—x—

În comuna Recea s'au fusionat amândouă comunele bisericesti gr. catolică și gr. orientală. Causa ar fi, după cum se dice, că fiind amândouă comunele sêrace nu 'și puteau ține o biserică. Ca să potă face această, comuna gr. or. a trecut la cea gr. cat. Prin intervenirea oficiului protopopesco din Făgăraș s'a sevestrată averea comunei, care 'și-a părăsit confesiunea.

—x—

Unu „Iunialu” se va aranja Marți a 3 și de Rusalie, adecă în 3/15 Iunie 1886, în ospătaria de vără la „Câmpul ciocărliei” (Lerchenfeld) în suburbiul Fabric, din Timișora, în favorul fondului „Reuniunii române de lectură din Timișora”. Cu acea ocaziune se va da unu premiu de popice și alte delectări posibile se vor prezenta. Prețul de intrare: de familie 1 fl. 20 cr., de persoană 50 cr. Pentru premiul popicelor 10 cr. de număr. Solvirea la cassă. Inceputul petrecerei cu popicele la 5 ore d. a. ér a danțului la 8 ore seara.

—x—

La Timișora și în comitatele vecine s'au ivit roiuri mari de muște columbace. Din Lipova, Lugoș, Petrovosele, Butin și Kessindia se anunță, că aceste insecte teribile au făcut mari devastări.

—x—

Guvernul român a adus la cunoștința reprezentanților diplomatiei străine din Bucuresci că, pe viitor, scutirea personală de vâmi și contribuții va fi recunoscută numai pentru consuli de profesie și pentru funcționarii oficiilor consulare, care vor reprezenta eventual pe consulul de profesie.

—x—

Se scie că mult regretatul Ubicini începuse o „Istorie a României”, pentru care adunase materiale considerabile, și care era destinată a face parte din colecțiunea „Istoriei universale”, publicată de d-nii Hachette, sub direcția d-lui Victor Duruy. Parte numai din acea lucrare era terminată, când morțea răpi pe învățatul fi-

loromân. Aflăm că acel manuscript, care conține o prescurtare a „Istoriei noastre” dela Daci până la fundățiunea ambelor principate, va apăre în curând la Paris, sub titlul următor: „*Les origines de l'histoire roumaine*”. D. George Bengescu, primul secretar al legațiunei române din Paris, solicitat de d-na Ubicini s'a însărcinat cu revizuirea și cu publicarea textului original. Volumul va fi precedat de o notiță biografică, consacrată de d-lu George Bengescu răposatului Ubicini, și se va pune în vânzare la Leroux, editorul școlii de limbă orientale din Paris, în cursul toamnei viitoare.

—x—

În marele magazin de haine al lui Iacob Rothberger în piața S-lui Ștefan din Viena intra în ziua de 26 Mai n. unu Român, care în călătoria sa trecea prin Viena, și vră să 'și cumpere haine. El 'și desbrăcă jacheta și o puse pe unu scaun. După ce a încercat nisece haine și 'și căută jachetă sêu, observă că nu mai era acolo. Românul spuse, că avea în haina sa și unu portofel de piele cu 4 note à 100 lei, 9 note à 20 lei, câte 2 note austriace de 5 și de 1 florin, o poliță expirată de peste 800 franci și 2 pașaporte pe numele Dajes Pochory, unu român și altu american.

—x—

Senatul român a votat tariful autonom ca și camera cu unanimitate, intocmai cum s'a alcătuit de Cameră, fără nici o modificare.

—x—

Emigrarea Evreilor din Iași continuă în fiecare zi. „Liberalul” spune că Marți și Miercuri în săptămâna trecută au plecat din spre Hamburg 20 de familii, și se dice că săptămâna aceasta vor pleca o sută.

—x—

La înmormântarea renumitului istoric Leopold de Ranke au participat toți studenții și capacitățile științei și artei din Berlin. Familia împărătească fu reprezentată prin principele de coronă și alți membrii. Deși în vârstă de 91 ani, Ranke lucra la o istorie a lumii. De asemenea a murit și Waitz, cel mai distins școlar al lui Ranke, în etate de 73 ani.

—x—

O cassă din Chicago a încheiat cu guvernul francez unu contract pentru predarea a 7 milioane punți de carne conservată în cutii de tinichea pentru armata franceză.

Tractările pentru pactul austro-ungar.

Tractările în cestiunea pactului austro-ungar au dat erași de greutate. Și anume cestiunea vâmi pe petrol a devenit o cestiune importantă. Deputații poloni nu primesc învoiala făcută cu Ungaria în această privință. Ministrul de finanțe se fi declarat deputaților poloni, că și-a luat îndatorirea față cu monarhul, d'a executa aceste pozițiuni în forma lor de acum, altfel e silit să demisioneze. Cu tôte astea Polonii persistă în opozițiunea lor, pentru că contându pe sprijinul stângii dispun de majoritate. Se dice că ministrul Taaffe, din primirea neschimbată a vâmi pe petrol așa cum s'a înțeles cu Ungaria, va face cestiune de cabinet.

Deputații germani vor lupta în contra unui tarif, care nu escluze defraudările vamale morale, chiar și atunci, când Polonii din slăbiciune ar suferi să li se vatăme interesele țării lor. În ședința comisiunei vamale dela 27 Mai n.

FOILETONUL.

Călătoria lui Stanley prin Africa centrală.

(Urmare.)

„Un lanț aproape neîntrerupt de munți înalți și prăpăstioși, istoriscesc Stanley, „se înfățișează privirilor noastre. Stânci uriașe se ridică în fața apei și printre aceste stânci se vedă în tôte părțile sînurî de tótă frumusețea închise aproape cu totul. Pe fiecare vâgăună din acest puternic părete de stânci se aruncă cu repejune pără de munte cu apă rece ca gheața. Pe lângă marginile deosebitelor sînurî se întind brazde verzi-deschise de trestie. Sute de paseri cu pieptul coperit cu pene galbene își au aicea cuiburile lor. Pe o ramură de copaciu, ce atârna de-asupra undelor, se odihnesce o corlă (Taucher) cu pene netede și lucitoare; pe crengile cele mai de sus ale unui sycomor se vede un vultur de apă (Fiechadler) cu guler alb ca zăpada.”

După câte-va mici ciocneli cu un indigen dușmănoș, ajunse expedițiunea până la partea nordică a lacului cunoscut lui Stanley încă de mai înainte. Plutind de-a dreptul peste lac, ajunseră călătorii noștri în 31 Iuliu înapoi la Ugigi.

Escursiunea ținuse 51 zile și în timpul acesta

se percurse o cale de peste 1700 kilometri. Lacul are o lungime de vre-o 600 și o lățime de 50 kilometri.

CAPITOLUL XIV.

Întorcerea în Ugigi — Vărsatul. — Ultima și cea mai de căpetenie problemă a călătoriei prin continentul misterios. — Expedițiunea este aproape a se disolva. — Măsurî energice. — Prin Uguha spre Manyema. — Unu popor grozav de urit. — Înfișarea ținuturilor. — Măgarî sînt admirabil și produc o mare spaimă. — La Lualaba. — Tippu-Tib. — Greutățile cele grozave de mari ale călătoriei. — Tippu-Tib se înduplecă alu însoți pe Stanley. — Stanley și Frank Pocock. — În Nyangve.

„Privirea înveselitoare a portului”, dice Stanley, vorbind despre întorcerea la Ugigi, „dădu brațelor noastre putere nouă. Se întona un cântec de corăbier, alu căru veselă răsuna în arca, că o mână de omeni curagioși se întorcă cu bucurie la portul părăsit mai înainte... Iată, că Vangvana se grăbesc spre țermure, ca să ne dică „bine ați venit!” După debarcare, peste tot străngeri de mână, zîmbiri prietenesci și fețe vesele.”

Cu mâhnire vădu Stanley, că Frank Pocock, care și de astădată rămăsese ca supraveghetorul alu taberei, suferă foarte din cauza frigurilor, încât abia se ținea pe picioare de slăbit, ce era. Bietul om se bucura din tótă inima pentru întorcerea stăpânului sêu.

Și în altă privință auđi elu, că în decursul lip-sirei sale lucrurile se petrecuseră altfel, de cum ar fi dorit să se petrecă. În Ugigi și prin împrejurime se ivise un vârsat de totu rău. Cinci Vangvana căduseră jertfa acestei bole și mai mulți alți erau foarte greu bolnavi. Între Arabi și între indigeni epidemia făcuse și mai mari pagubi. Nu era casă, în care să nu se fi prăpădită cineva din pricina ei. În Ugigi muriau pe fiecare zi câte 50—75 locuitori.

Vărsatul este un adevărat bici al lui D-șeu pentru țerile din lăuntrul Africei. În fiecare an elu face jertfe nenumărate.

Din norocire înainte de plecare Stanley altoise (vaccinase) mai pe toți omenii sêi. Astfel bola se lipi mai numai de accia, cari nu se lasaseră să fie altoiți.

Călătorul nostru, se înțelege, căută să părăsescă cât mai curând nesănătosul locu. Bolnavindu-se însă elu însuși de friguri, trebuî să amâne plecarea până în 25 August.

Drumul avea să se îndrepteze acum spre finta cea mai din urmă și cea mai de căpetenie a călătoriei. Călătorul nostru și făcuse planul să cerceteze cu de-amăruntul riu Lualaba, de-a lungul căruia Livingstone pătrunsese numai o bucată de locu. Până acuma nu era decis, decă Lualaba formeză cursul

s'a amânat luarea unei hotărîri asupra vămii pe petrolu, pe când toate celelalte posturi ale tarifului vamal s'au rezolvat.

Privire istorică asupra trecutului politic social și național al „Ducatului Bucovina“.

(Urmare.)

Nu voim și nici nu putem rămâne neingrijați, când vedem, cumcă acei apostoli străini au și prins deja în mrejele lor pe unii din fiii patriei și bisericii noastre strămoșești, și-i întrebuințează sistematic instrumente și organe orbe spre a învrăjbi deplin țara noastră, biserica noastră și pe poporul nostru ortodox!

Nu lăsăm și nici nu vom lăsa vreodată, ca sânta noastră biserică, carea ni-a scăpat poporul și limba, ni-a scăpat legea și patria în trecut și care a fost adevăratul Sion al poporului nostru bucovinean, — *câtiva proroci venetici și neadeverăți s'o prefacă în o adevărată babilon națională și confesională, — s'o prefacă în o intră de ură și învrăjbură frățească!*

Nu vom lăsa nici atunci chiar, când unii dintre fiii și apostolii bisericii noastre strămoșești ar slăbi, căzând în mrejele întinse de către acei proroci venetici, și suntem prea convinși, cumcă poporul încă nepângărit în inima și sufletul său: *poporul însuflețit de legea strămoșească își va întorțe fața sa dela acei apostoli retăciți, și, redicându-și inima sa către ceriu se va ruga dimpreună cu noi zicându: „Domne! luminează-i și hră-le, căci nu știu ce facu, eră pe noi ne feresce de ispită!“*

Eră încât privește delaturarea relor emanate din isvorul indigen-egoist-mârșav-ambitios-ingâmfat, — Societatea politică „Concordia“ și-a făcut de sacra datorie, nu numai de a combate din răspușeri pe oricare individ nesocotit, nepricput, sincer, nepatriot, neom, — individ care nu cunoșce nimica mai înalt, mai mare, mai atrăgător, mai frumos, mai sânt, decât îndestularea sa proprie-material-egoistică, pentru a cărei realizare este gata a se servi de toate mijlocele posibile, ertate și neiertate precum sunt: minciuna, înnegrirea, corumperea, smomirea, promisiuni fantastice ne-realizabile, cu un cuvânt: intriga și mârșavenia, — *ci Societatea politică „Concordia“ și-a făcut de problemă: să reconstruască încrederea, sinceritatea și frăția în simțul populației și bisericii noastre bucovinene, apropiându de boierii de țeran și de totu ce a eșitu din simțul acestuia, precum și pe țeran apropiându-l de boierii, apropiându-l de preotul său și de inteligența sa, și împăcându și legându interesele boierului și ale bisericii de interesele bine înțelese ale țeranului nostru și în genere ale cauzei noastre bisericești naționale.*

Acăsta este politica urmată de Societatea politică „Concordia“ dela înființarea sa și până astăzi.

Unire frățească între toate păturile și clasele societății noastre naționale-bisericești, apropiare și încredere reciprocă între mic și mare, între puternic și slab, între avut și sărac, între nobil și democrat, între cleric și laic, cu un cuvânt între toți fiii populației și bisericii bucovinene ortodoxe-orientale, observând frăția binevoitoare și către toți acei conlocuitori străini, care ne recunoscă înțita noastră în această țară, ne respecteze legea, biserica și limba noastră și nu tind a ne paraliza în drepturile și scopurile noastre culturale bisericești naționale.

De aceste principii sacre și mântuitoare s'a condus Societatea politică „Concordia“ și la alegerea ultimă, fă-

superior al Nilului, al Nigerului și al râului Congo. Stanley voia să se lumineze câtu s'ar fi putut mai mult în această privință.

Vangvana și Vanyamvezi se temeau foarte de această călătorie. Ei au auzit dela indigenii din Ugigi, că au să trecă prin țara Manyema, unde locuesc cambali, ce se hrănesc cu carne de om, și că peste tot călătoria este împreunată cu cele mai mari necazuri și greutate.

Când își numără Stanley înainte de plecare omenii săi, vedu, că din 170 desertară nu mai puțin de 38 impl. Mulți dintre ceilalți de asemenea nu prea merita încredere, de aceea Stanley nu înarmă cu puscă decât pe 30 dintre cei mai credincioși, ca nu cumva să i se prăpădească și armele, așa de scumpe și așa de necesare.

Pentru a împedea pe aceia, cari aru fi mai voit să o ia la săntoșă, Stanley luă măsurile cele mai energice, și pe aceia, cari încercară să fugă, îi pedepși cu toată asprimea. Ce e mai mult, chiar după ce se despărta o bucătă destul de bună dela Ugigi, elu trimise pe Frank Pooock și pe Kacece înapoi, ca să-i prindă pe fugari și să-i aducă la caravană. Aceștia se și întoarseră după câte-va zile cu șese desertori legați în lanțuri, cari apoi își primiră pedepsa meritată.

(Va urma.)

cută în 20 Ianuarie 1886 st. n. în districtele rurale „Rădăuș-Suceva-Cămpulung-Dorna,“ și anume étă cum a procedat ea:

Devenindu vacant mandatul de deputat pentru acele districte și anunțându comitetului „Concordiei“ unii candidați candidaturile lor, comitetul societății convocă în ziua de 29 Noemvre 1885 st. n. o adunare plenară la care se întruniră 419 persoane din diversele pături ale societății noastre. În această espuse comitetul starea situației politice, și anume: cumcă este vacant mandatul de deputat la senatul Imperial Vienesu pentru districtele amintite mai sus, apoi aducându la cunoșcintă adunării plenare, cumcă mai mulți candidați naționali s'au și adresat către comitet, arătându-i candidaturile lor și rugându-lu, ca să-i sprijinescă în această, în casu decât candidaturile lor i-ar conveni și societății „Concordia,“ întrebă comitetul Societății pe cea adunare plenară: de voiesce ea séu ba să procedă activ la această alegere indicată mai sus și, decât se invoiesce la această, apoi se spună verde și lămurit, cari sunt dorințele sale, respective: cum să procedă comitetul față cu această alegere?

Adunarea plenară hotărî precum urmăză: 1) societatea politică „Concordia“ să ia parte activă la această alegere, 2) să nu sufere candidatură unui străin bucovinean, a 3) să sprijinescă numai candidatură acelui candidat național, carele va avé cele mai mari prospecte de reușită, fiindu cel mai dorit de alegători, ca unul, în care au ei mai multă încredere și-lu credu de mai potrivit, mai independent și mai sincer în apărarea drepturilor și dorințelor lor.

Spre a pute satisface acestor lămurite, chiar și nerestălmăcibile ale adunării, — convocă comitetul „Concordiei“ mai multe adunări plenare chiar în districtele, unde avé să se facă alegerea și, anunțându pretutindene candidaturile arătate comitetului și anume: Candidatură d-lui præs M. Pitey, a d-lui profesor de universitate I. G. Sbiera și pe cea a d-lui adjunct și ablegat dietal V. Morariu, sondă pe câtu se putu dispozițiunile alegătorilor și, întorcându-se érași la Cernăuți, convocă președintele societății „Concordia“ pe cei trei candidați de mai sus la o convorbire sinceră și frățească, spre a le espune situațiunea, respective șantele și neșantele fiă-căruia din ei, și spre a stabili definitiv în înțelegerea cu d-lor: carele din d-lor să fiă proclamat de candidat al „Concordiei,“ și carii din d-lor să renunțe la candidaturile anunțate.

Dintre candidați luă mai întâiu cuvântul d-lui V. Morariu. Acesta ceru dela președintele „Concordiei“ următoarea lămurire: „Are Societatea politică „Concordia“ vre-unu fondu disponibil, spre a pute acoperi toate speșele recerute prin inscenarea unei agitațiuni energice și satisfăcătoare la alegerea de făcut?“

La această întrebare răspunde președintele Societății „Concordia,“ cumcă societatea amintită este de abia la început, este săracă de tot și prin urmare nici nu posedă vre-unu capitalu propriu disponibil.

D-lui V. Morariu, luându această la cunoșcintă, făcu următoarea propunere:

Considerându, cumcă societatea politică „Concordia“ nu posedă nici unu fondu propriu spre a pute dispune de el și considerându, cumcă nici o agitațiune energetică și cu oreși-care prospecte de succesu nu se pote face fără mijlocele recerute, și'n fine considerându, cumcă districtele, ce au a alege, nu numai că sunt foarte depărtate de reședința Societății, déră ele sunt încă și foarte mari, apoi elu propune: „ca candidatul, ce se va proclama de „Concordia“ să pună la dispozițiunea acesteia, respective Comitului ei suma necesară*), spre a pute întreprinde o agitațiune cu succesu și astfel a asigura salvarea onorei Societății și a candidatului ei, întrunindu-i, decât nu majoritatea voturilor, cel puțin o minoritate însemnată.“

Acăsta propunere a d-lui V. Morariu o acceptară în principiu tustrei candidați de mai sus, numai d-lui præs M. Pitey adause: „cumcă atât candidatul cât și suma ce o va trebui s'o depue candidatul la dispozițiunea comitetului, — acăsta să o fixeze comitetul „Concordiei“ în o ședință a sa.“ (Va urmă.)

Congregațiunea comitatului Caraș-Severin!

Lugoșu, 23 Maiu 1886.

(Fine.)

Ce să ține de preliminarele comunale d-lui Brediceanu dăce, că suma primită pe 1886 e pré mare cu 21,000 e mai mare ca în trecut (Ref. cu 11,000). De ar fi și numai cu 11 cr. e pré mult și trebuie să protestez în contra orî cărei urcări, fiă câtu de neinsemnată, pentru că d-vóstră ar trebui să căutați, ca nu să urcați

*) Aici fixă D-lui V. Morariu chiar și suma, care însă nu o arătam, căci această este pentru publicu cu totul indiferent. Destul, că acei trei domni candidați o știu, și de-asemenea și comitetul Societății. Ba chiar și foarte mulți din onoratul publicu o știu acăsta, căci d-lui præs M. Pitey în supărarea sa a îngrijit singur pentru publicarea ei.

sumele ei din ce e preliminaru să mai scăriți, căci omorîți poporul. Au nu vedeți cum pe și ce merge sărăcesce țera și cetățenii ei, încâtu — cu pași repeși să apropiă de bancrot. Ș'apoi vai be țera ajunsă în bancrotu, dér mai vai de stăpătorii ei!

Cu privire la comunicațiune atrage d-lui Brediceanu atențiunea vice-comitelui la machinațiuni prin cari unii d-ni solgăbirii, fiindu în conțelegere cu interesați, își umplu buzunarele de pe spatele poporului și vatămă comunicațiunea. Așa la Mehadia. la Obreja să oprescu trecătorele prin apă, numai ca să inavățescă pe jidani arêndași de poduri, ba să ridică bariere nou în depărțări ne mai pomente, totu de dragul jidanilor arêndași, ce până ce arêndași vămilor erau creștini, nici solgăbirii nici viceșpanului nu-i venea în minte. Ar fi tare de dorit adauge d-lui Brediceanu, că d-lui viceșpan să facă pașii necesari ca să nu sufere comunicațiunea, ér poporul să fie scutit de vecațiuni.

Cu privire la lucrul publicu află: că pedepsele dictate de solgăbirii nu să amintesc, cu toate că are cunoșcintă, pozitivă că unii d-ni „solgăbirii“ atăta iubire de despoiare au, încâtu pentru că nu sunt grămeșii ică coala, de înălțimea recerută, croescu pedepse de câte 900 fl. pentru o comună (comuna Borlova în graniță) ceea ce numai așa să pote întâmpla, că în comisiunile de revisiune să pună omeni, cari își ținu de merit d'ă face rău Românilor!

Cu respectu la cauzele orfanale află: Că cassa orfanală are unu capitalu de 559,000, carele elocatu cu 6%, interesele facu 33,540 fl. pe anu. Din raportul sedrei, orfanale să vede că cu finea anului 1885 suma cametelor restante face 34,467 fl. va să dăce cu 1000 mai puțin decâtu interesele corêșpunșătoare la anul după suma de 559,000 fl.

Acăsta e foarte mare înțelăsare și numai așa de înțeles, că față de unii debitori se face protecțiune cu banii săracilor, căci știu singur sume la unii indiviți de 8—12,000 fl. dela cari necum camele dér nici capete nu o să mai vadă amărăii de orfan. Până eram mai împetrîțiți prin oficiu, acăsta nu se întâmpla, de când sunteți numai voi de voi și Români căți au mai rămas de sementă, cu unghia în limbă, încâtu numai de clintesc, comitele suprem și întinde de sfără de-i sticlescu ochi — écă la ce am ajunsu.

În ceea ce privește raportul asupra școlor d-lui Brediceanu face observarea: Că ore cum vine că de gimnasiul român din Caransebeșu nici pomană nu se face, deși de doi ani totu așteptăm. Causa a murit și cine știe când și cum va invia. Amintescă apoi că învătătorii dela școlele confesionale române nu și capătă salariile regulat, ba alții mai de felu, mai ales decât ținu tare la biserica și națiunea lor. — E foarte trist când d-nii solgăbirii și în astfelu de casuri pretind că să se lapede de caracterul lor național. În casulu însă, decât băeții dela școlele confesionale nu umblă regulat la școlă, ér învătătorul și arată solgăbirii, ca în înțelesul legei să facă destul. Ce face d-lui solgăbiru? Ca să învrăjmășescă pe învătătorii cu poporul, inchide cu grămada pe fruntașii comunei, și apoi totu elu de către pădure le aruncă în față: „d-lui învătător aveți a'i mulțami pentru acăsta.“ — Bine ar fi ca scutul legei să nu fiă legat de capricii nici de politică, ci egalu pentru toți.

La punctul din raportu, care amintescă despre ocnе observă: că d-lui vice-comite numai atunci face raport și și aduce aminte de ocnе, când se întâmplă nefericiri. O astfelu de procedere e tare greșită, căci ocnele totdeuna trebuie să sté sub inspectiunea polițială a organelor administrative. La noi ocnele sunt ale societății călei ferate austro-ungare, carea e datătoare de tonu la alegerea vice-comitelui, ampoiților, deputăților. Apoi fiindcă toți factorii de valoare din viața publică au acei societăți și și mulțamăscă pozițiunea, nu-i mirare decât și controla acei societăți în ceea ce privește ocnele se reducă mai la nulă.

Ar fi bine decât d-lui vice-comite să ar îngrijii, ca viața acelor amărăi, cari pentru hrana copiilor săi se îngrăpă de vii în pământu, să fiă asecurată.

Observările acestea ale d-lui Brediceanu la raportul vice-comitelui au fost viu întâmpinate din partea puținilor Români ce erau de față, Tabaydy cu Iakaby și cu înșreaga cetă a mamelucilor au ciulitu numai din urechi și au tăcutu ca mormântul.

D-lui Brediceanu s'a încercat să-i răspundă vice-comitele Iakaby, dér așa s'a incurcat nesciind ce să dăce, încâtu nici marele pașă dela Arad n'a fost în stare să-lu descurce. Din toate reflexiunile s'a putut vedé că elu voesce a trece înaintea lumii — care ar fi atât de ușor ca să-lu cređă — de bun și mare econom. După acestea trecându-se la ordinea zilei se strecură punctu de punctu fără multă spargere de cap așa după cum d-lui Tabaydy i-a plăcutu.

— borgovanulu. —

DIVERSE.

Cine e mai tare: Doi boi séu 30 de omeni? — În Auerbach lângă Passau, unde omenii sunt vestiți prin puterea lor, să ivi întrebarea acăsta și se făcu și probă. O mulțime nenumărată se adună, casele atâră steguri la ferestre, câtu p'aci să se întrebuințeze și virgine, îmbrăcate în haine albe, cu unu cuvânt, parcă era o și de sêrbătore. 30 de bărbați voinici apucară frênghia la un capétu; la celălalt capétu erau doi boi înșugați. Se dedă semnalul și omenii și boii trageau cum puteau. Dér bărbații erau mai tari și traseră boii după ei — séu boii au fost mai cu minte și au cedat.

Editoru: Iacobu Mureșianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Mureșianu

Cursul la bursa de Viena

31 din Mai st. n. 1886.

Table with financial data for Vienna market, including gold rent (Renta de aur), paper rent (Renta de hartie), and various bonds (Bonuri rurale).

Bursa de Bucuresci.

Cota oficiala dela 18 Mai st. v. 1886.

Table with financial data for Bucharest market, including Romanian rent (Renta romana), amortized rent (Renta rom. amort.), and bank rates.

Cursulu pieței Braşov

din 1 Iunie st. n. 1886.

Table with financial data for Braşov market, including Romanian banknotes (Banenote romanesce), silver (Argint romanesce), and various currencies.

Comandele din afara se voru esecuta cu cea mai mare punctualitate.

Grand Magazin de mode și confecțiuni pentru dame Kovásznai & Keresztesi

Braşov (Piața mare)

Recomandă dapositulul loru din nou și forte bogatu asortatulu cu materii moderne pentru rochiile de dame...

Asemenea Creton de spalatu, Satin și Fail cu cele mai noue si frumoșe desenuri.

Chiffon, Chirting și pânză în toate lățimile veritabile din fabrica lui Benedict Schroll.

Umbre'uțe și umbrele în forte bogatu asortimentulu. Mănuși de piele, de mătase și de ață în toate colorile potrivite rochiiloror.

Mare alegere în Dantele și perdele din Jutta cu desenerile cele mai noue. Asemenea Cuverturi pentru paturi și mese, precum și totu felulu de covore cu prețurile cele mai eftine.

Se primescu comande pentru confecționarea de rochi de miresă, rochiile pentru promenada și casa, precum și Mantale pentru ploia, Mantile și mantilets după fasonulu celu mai nou.

Comandele din afara se voru esecuta cu cea mai mare punctualitate.

Atelieru fotograficu nou.

Subsemnatulu încunoscitează pe Onor. publicu că a deschisu unu

Nou atelieru fotograficu

in Strada Caldărariloru Nr. 504.

unde se voru esecuta totu felulu de fotografii în modululu celu mai nou artisticu, cu prețurile cele mai eftine, și se roga pentru binevoitorulu sprijinulu prin o catu mai numeroșă clientelă.

Cu deosebită stimă

Michael Knapp.

Mersulu trenurilor

pe linia Predealu-Budapesta și pe linia Teiușu-Aradu-Budapesta a calei ferate orientale de statulu reg. ung.

Large table with train schedules for routes: Predealu-Budapesta, Budapesta-Predealu, Teiușu-Aradu-Budapesta, and Budapesta-Aradu-Teiușu. Includes columns for train type, time, and stations.

Nota: Orele de nopte suntu cele dintre liniile groșe.